

Затверджено
рішенням вченої ради факультету
Навчально-наукового центру
гуманітарної освіти
(назва факультету)

Рекомендовано
на засіданні кафедри
Історії та мовознавства
(назва кафедри)

протокол № 1 від « 30 » серпня 2020 р.   протокол № 1 від « 30 » серпня 2020 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ»

освітній рівень другий (магістр)

галузь знань 27 Транспорт **спеціальність** 273 Залізничний транспорт

освітня програма: системи керування рухом поїздів (СКРП)

залізничні споруди та колійне господарство (ЗС)

локомотиви та локомотивне господарство (ЛЛГ)

високошвидкісний рухомий склад (ВШР)

Час та аудиторія проведення занять: згідно з розкладом - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор та викладач, який проводить практичні заняття:

Близнюк Леся Миколаївна (кандидат філологічних наук, доцент)

Контакт: +38 (057) 730-19-79, e-mail: mega.les@ukr.net

Години прийому та консультації: кожен понеділок з 12.40-14.00 Розміщення кафедри:
місто Харків, майдан Фейербаха, 7, 3 корпус, 3 поверх, 323 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

ЧОМУ ЦЕЙ КУРС Є ВАЖЛИВИМ

Із середини ХХ ст. поширилася думка, що кваліфікованого педагогічного керівництва потребують не тільки діти, але й дорослі. Педагогіка є наукою і мистецтвом. Як наука вона має власний об'єкт і предмет вивчення. Об'єктом педагогіки є процес виховання особистості, а предметом – є виховна діяльність, що здійснюється спеціально підготовленими фахівцями. Тому найважливішими завданнями педагогіки як науки є: дослідження закономірностей процесу виховання, його структури й механізмів, розробка теорії й методики організації навчально-виховного процесу, його змісту, принципів, організаційних форм, методів та прийомів.

Курс призначений для ознайомлення студентів-магістрів з предметом, проблемами і методами педагогіки як науки, визначенні її місця в сучасному навчально-науковому просторі, з'ясувати основні розділи педагогіки, її методологію.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності:

- 1. Ціннісно-сміслову компетентність** (усвідомлювати поняття педагогіки як найважливішої науки в системі виховання й навчання, вміти застосовувати різні методи та педагогічні прийоми на лекціях, практичних заняттях та позааудиторно).
- 2. Загальнокультурну компетентність** (ознайомлення з предметом, проблемами і методами сучасної педагогічної науки, визначенні місця і ролі викладача в сучасному вищому навчальному закладі, засвоєнні основних методів та педагогічних прийомів, визначенні професійної значущості сучасного викладача.);
- 3. Навчально-пізнавальну компетентність** (формування у студента-магістра зацікавленості про стан та перспективи розвитку світової та вітчизняної педагогічної науки, вміння застосовувати різноманітні педагогічні прийоми та методики на практиці).
- 4. Інформаційну компетентність** (розвиток вмінь студента-магістра до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації, знання навчального предмету та майстерність його викладання на різних типах занять).
- 5. Комунікативну компетентність** (розвиток у студента-магістра навичок комунікативних вмінь, застосування необхідних засобів впливу на опонента (групу опонентів) при проведенні лекцій, семінарських, практичних занять).
- 6. Компетентність особистісного самовдосконалення** (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка прагнення до самовдосконалення та самопізнання).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Реалізуючи теоретичну функцію, педагогіка вивчає виховний процес у тому вигляді, в якому він існує на даний час. Здійснюючи конструктивно-технологічну функцію, педагогіка моделює виховний процес. Джерелами розвитку педагогіки є багатоміжовий практичний педагогічний досвід, закріплений у способі життя, традиціях, звичаях людей, народній педагогіці; філософські, суспільствознавчі, педагогічні і психологічні праці; сучасна світова і вітчизняна практика виховання; дані спеціально організованих педагогічних досліджень. Педагогічна освіта і виховання повинні органічно поєднувати програмові вимоги, сформульовані в документах міжнародних організацій, зокрема, положення про пріоритетність прав і свобод людини (Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй, Декларація прав людини та інші), з положеннями, що визначають сутність гуманітарної і освітньої політики в Україні на сучасному етапі, які містяться в державних законодавчих документах, зокрема Конституції України, Державній національній програмі "Освіта" (Україна XXI століття), Національній доктрині розвитку освіти, Законі України "Про освіту", Законі України "Про загальну середню освіту", Законі України "Про мови в Україні" та ряді інших.

Від здобувачів очікується: знати основні методи сучасної світової та української педагогічної науки, визначати місце педагогіки в системі наук, її зв'язок з гуманітарними і політичними науками; вільно оперувати педагогічною методологією, психолінгвістичними, етнолінгвістичними та когнітивними методами дослідження, здійснювати дистрибутивний, компонентний і трансформаційний аналіз різних видів занять.

Викладачі будуть готові надати будь-яку допомогу з деяких з найбільш складних аспектів курсу риторики вказаною вище електронною поштою та особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Опис дисципліни:

Кредитів ECTS - 3

Курс «Основи педагогіки» вивчається з вересня по грудень. Студенти-магістри мають можливість ознайомитися з предметом, проблемами і методами педагогіки як науки, визначенні її місця в сучасному навчально-науковому просторі, з'ясувати основні розділи педагогіки, її методологію.

Курс складається з однієї лекції і одного практичного заняття раз у два тижні. Під час проведення практичних занять пропонується проводити

дискусії щодо певних визначених методик викладання курсів різних дисциплін, включаючи ті, що становлять магістерську наукову роботу.

Практичні заняття курсу передбачають виконання індивідуальних та групових завдань з курсу в усній та письмовій формі. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни (історія України та українська культура, українська мова, філософія, психологія, соціологія етика), що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету, в розділі «Факультети» - «Навчально-науковий центр гуманітарної освіти», - кафедра історії та мовознавства: bliznnuk@kart.edu.ua , включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Під час проведення практичного заняття вам необхідно знати і застосовувати вирішення проблем і методик сучасної педагогічної науки, визначенні місця і ролі викладача в сучасному вищому навчальному закладі, засвоєнні основних методів та педагогічних прийомів, визначенні професійної значущості сучасного викладача.

Приклади питань для обговорення:

1. Що є об'єктом дослідження вікової педагогіки?
2. Які найвідоміші та найстаріші університети, на вашу думку, є типовим взірцем для сучасних вишів?
3. Що є сутністю готовності майбутнього викладача до професійно-педагогічної діяльності?
4. Які з відомих вам методів педагогічного впливу ви б обрали при проведенні лекції? (на прикладі та за темою вашої магістерської роботи).
5. Якими будуть ваші пропозиції щодо залучення до навчального процесу в нашому університеті новітніх методик викладання?

Теми курсу Лекції до I модуля:

Предмет і завдання педагогіки, її основні категорії, їх сутність. Роль вітчизняних педагогів у розвитку національної педагогічної думки Духновича, Грінченка, Ушинського. Мета виховання, характер, ідеал національного виховання. Українська національна педагогіка. Основні напрямки всебічного розвитку особистості. Їх сутність. Методологія та методи науково-педагогічного дослідження. Їх елементи (етапи). Поняття про розвиток і формування особистості.

Теми практичних занять до I модуля:

1. Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемно-розвивальні методи при проведенні занять.
2. Евристичні, дослідницькі та інтерактивні прийоми при проведенні занять будь-якого типу.
3. Прийоми із застосуванням мультимедійного обладнання та розробленим візуальним супроводженням дисципліни.
4. Види поточного контролю на лекції.

Лекції до II модуля:

Методи формування свідомості особистості. Поняття про педагогічну майстерність, її становлення та історичний розвиток., критерії та елементи. Професійна діяльність викладача: історія становлення та сучасний стан розвитку. Сутність готовності майбутнього викладача до професійно-педагогічної діяльності. Психолого-педагогічні вимоги до особистості педагога. Методика підготовки лекційної промови. Нейролінгвістичні прийоми для досягнення успіху промови викладача в навчальній аудиторії.

Теми практичних занять до II модуля:

1. Розгляд застосування нейролінгвістичних прийомів при проведенні лекцій. Створення «моделей нлп» магістрами.
2. Конкурс «моделей нлп» при проведенні практичних занять.
3. Різновиди видів модульного контролю: вибір форм і способів .
4. «Лінгвотерапія» проблемних питань при проведенні практичних занять.

ЛЕКЦІЇ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тижд.	Год.	Тема лекції	Год.	Тема практичного заняття
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	2	Тема 1. Предмет і завдання педагогіки, її основні категорії, їх сутність.		Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемно-розвивальні методи при проведенні занять.
2			2	Закони риторики
3	2	Тема 2. Роль вітчизняних педагогів у розвитку національної педагогічної думки Духновича, Грінченка, Ушинського		Евристичні, дослідницькі та інтерактивні прийоми при проведенні занять будь-якого типу
4	2	Тема 3. Мета виховання, характер, ідеал національного виховання. Українська національна педагогіка	2	Прийоми із застосуванням мультимедійного обладнання та розробленим візуальним супроводженням дисципліни.
5	2	Тема 4 Основні напрямки всебічного розвитку особистості. Їх сутність.		Види поточного контролю на лекції
6	2	Тема 5 .Методологія та методи науково-педагогічного дослідження. Їх елементи (етапи)	2	Розгляд застосування нейролінгвістичних прийомів при проведенні лекцій. Створення «моделей нлп» магістрами
7	2	Тема 6.Поняття про розвиток і формування особистості		Конкурс «моделей нлп» при проведенні практичних занять
8	2	Тема 7. Сутність самовиховання. Етапи, прийоми самовиховання		Форми вибіркового усного опитування
8		Модульний контроль.	2	Модульний контроль (письмова робота)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
9	2	Тема 8 Методи формування свідомості особистості		Різновиди видів модульного контролю: вибір форм і способів
10	2	Тема 9 «Лінгвотерапія» проблемних питань при проведенні лекцій	2	Правила та засоби переконання у публічній

				промові
11	2	Тема 10 Професійна діяльність викладача: історія становлення та сучасний стан розвитку.		Правила лінгвотерапії при вирішенні проблемних питань в аудиторії.
12	2	Тема 11. Професійна діяльність викладача: історія становлення та сучасний стан розвитку	2	Мовленнєві засоби спілкування
13	1	Тема 12 Психолого-педагогічні вимоги до особистості педагога. Культура мови й мовлення		Різноманітні способи подолання бар'єрів комунікації (відтворення ситуації в аудиторії)
13	1	Тема 13. Основні етапи підготовки виступу викладача. Методика підготовки лекційної промови	2	Етапи створення лекційного виступу та засоби його увиразнення.
14	1	Тема 14. Нейролінгвістичні прийоми для досягнення успіху промови викладача в навчальній аудиторії		Культура мовлення та виразне читання. Якість розвиненого голосу. Гігієна голосу. Засоби логіко-емоційної виразності читання (ЗЛЕВЧ)
14	1	Тема 15 Передбачення педагогічних конфліктів. Бар'єри комунікації та технології їх подолання	1	Складання плану-виступу лекції (за темами магістерських наукових робіт)
15	2	Модульний контроль.	2	Модульний контроль (письмова робота)

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ПО КУРСУ

1. Бойц Р. Поради викладачам-початківцям: Практичний посібник / Р. Бойц – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – 448 с.
2. Глоссарий современного образования / Под ред. В. И. Ас-таховой; А. Л. Сидоренко. – Харьков: ОКО, 1998. – 272 с.
3. Інтерактивні технології навчання / Авт. колектив: О. І. Про-метун, Л. В. Пироженко, Г. І. Коберник та інш. – К.: Наук світ, 2004. – 85 с.
4. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Ленвіт, 2007. — 194 с.
5. Пащенко М. І. Технологія використання активних методів навчання: Навч. Посібник – К.: Наук, світ, 2003. – 99 с.
6. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти —К.: Видавничий Дім Слово, 2004.— 616 с.
7. Писарев В.Є., Писарева Т.Є., Теорія педагогіки – Воронеж: Кварта, 2009. 612 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ:

<http://metod.kart.edu.ua/>

<http://psychology.ru/library/>

<http://psy.piter.com/library>

<http://psylib.kiev.ua/>; <http://www.info-library.com.ua/>

ПРАВИЛА ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Принципи формування оцінки:

Модульне тестування:

Оцінка формується відповідно до кількості вірних відповідей на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Поточний контроль:

Оцінка формується шляхом накопичення студентами балів за наступні види роботи і активності:

- відвідування практичних занять (бали нараховуються в залежності від кількості відвідуваних занять, максимальна сума становить 10 балів; у разі пропуску більше, ніж 50% занять, бали не нараховуються);

- наявність і повнота конспекту і вправ, що виносяться на самостійний розгляд (максимальна сума балів – 12);

- доповідь передбачає розгорнуте усне викладення теоретичного матеріалу з конкретного питання, демонстрацію розуміння психологічного змісту процесів, які розглядаються, самостійні висновки і рекомендації; відповіді на питання викладача та інших студентів групи (максимальна кількість балів - 10 (мінімум 1 доповідь впродовж 1го модуля (двох змістовних модулів));

- повідомлення на семінарських заняттях – передбачають коротке але цілісне і завершене інформування про конкретний феномен, особливість, наведення прикладу тощо (максимальна кількість балів - 10 (у разі мінімум по 1му повідомленню – на кожному семінарі впродовж модуля (двох змістовних модулів));

- участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, доповнення повідомлень і доповідей, презентації результатів реферативних робіт, індивідуальних завдань (максимальна кількість балів - 20 (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля (двох змістовних модулів)).

Залік:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів за модульне тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами (у разі отримання оцінки на рівні В або D за шкалою ECTS), він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання з наведеного нижче переліку:

1. Особливості змісту та організації педагогічного процесу в умовах різних типів і видів ОУ на різних ступенях освіти.
2. Історія становлення та розвитку найдавніших університетів Європи.
3. Місце педагогіки в системі гуманітарних і природничих наук.
4. Цілісний педагогічний процес - об'єкт вивчення педагогіки.

5. Методи аналізу педагогічної діяльності, педагогічних фактів і явищ.
6. Загальнотеоретична функція педагогіки.
7. Історичні аспекти світової педагогічної діяльності.
8. Видатні постаті української педагогічної науки.
9. Три етапи розвитку української вищої освіти.
10. Роль педагога-комунікатора при розв'язанні проблемних ситуацій у студентській групі.

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

ІНТЕГРАЦІЯ СТУДЕНТІВ ІЗ ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: historymova@gmail.com